

Яремчук В.О.,
Науково-дослідний інститут
вивчення проблем злочинності
імені академіка В.В. Сташиса
Національної академії правових наук України,
кандидат юридичних наук,
доцент, старший науковий співробітник
місто Харків

ВИКОРИСТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ІННОВАЦІЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН

В умовах війни в Україні вчинюється велика кількість військових кримінальних правопорушень, таким чином відбувається порушення основоположних прав і свобод людини і громадянина. Актуальність прав людини, їх реалізація та захист є найголовнішим. Істотною перешкодою для реалізації прав людини стала війна. Саме в умовах військових конфліктів порушення прав є надзвичайно масштабним [1]. Як справедливо вказують вчені, нині важливість права громадян України на життя, його реалізація і захист є очевидним. Дане право знаходить своє закріплення у всіх договорах з прав людини, є частиною загальновизнаного міжнародного права. Без даного фундаментального права всі інші права перестають дотримуватися [2].

Як відомо, в умовах війни в Україні Європейський суд з прав людини залишається інституцією, яка є гарантом реалізації положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Одним з факторів, що вплинув на розгляд справ проти росії, є припинення її участі у Конвенції про захист прав людини у вересні 2022 року, тобто після початку повномасштабного військового вторгнення на територію нашої країни [3, с.7].

З боку рф відбувається відвертий цинізм, садизм та численні порушення норм міжнародного права щодо права людини на життя, що є недопустимим у XXI сторіччі. [4, с. 80].

Нещодавно, а саме, 18 листопада 2023 р. об 11 год. 40 хв. російські військовослужбовці здійснили обстріл російські окупанти обстріляли щонайменше 14 населених пунктів Харківської області. Пошкоджено житлові будинки та господарчі споруди. За процесуального керівництва Дергачівської

окружної прокуратури Харківської області розпочато досудове розслідування за фактом порушення законів та звичаїв війни (ч. 1 ст. 438 КК України)[5]. В більшості випадків внаслідок російських обстрілів зазнають поранень та гинуть мирні громадяни. Тому важливо ефективно здійснювати досудове розслідування військових кримінальних правопорушень. Це є можливим лише при використанні інноваційних криміналістичних знань. Необхідним є огляд великих площ руйнувань внаслідок обстрілів та проведення сотень судових експертиз для отримання доказів з метою притягнення винних військовослужбовців рф до кримінальної відповідальності.

Список використаних джерел

1. На юридичному факультеті відбувся круглий стіл «Порушення прав людини в умовах збройної агресії рф проти України»URL:[https://law.chnu.edu.ua/kruhlyi-stil-porushennia-prav-liudyny-v-umovakh- URL:zbroinoi-ahresii/](https://law.chnu.edu.ua/kruhlyi-stil-porushennia-prav-liudyny-v-umovakh-URL:zbroinoi-ahresii/)(дата звернення 4.12.2023)
2. Право на життя в умовах війни?! URL: <https://law.chnu.edu.ua/pravo-na-zhyttia-v-umovakh-viiny/>(дата звернення 4.12.2023)
3. Катеринчук І. П. Права людини під час війни (за практикою Європейського суду з прав людини) *Південноукраїнський правничий часопис*. 4-2022 Ч. 2 URL: http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2022/4/part_2/1.pdf (дата звернення 4.12.2023)
4. Толкачова І.А. Проблеми забезпечення прав людини в Україні в умовах війни. *Часопис Київського університету права*. 2022. Вип.2-4. С.78-81.
5. Російські терористи обстріляли Козачу Лопань на Харківщині. URL: <https://www.slk.kh.ua/oblast-online/dergaci/rosijski-teroristi-obstrilali-kozacu-lopan-na-harkivsini.html>(дата звернення 4.12.2023)